

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра філософії
Інститут вищої освіти НАПН України
Польське Товариство філософської педагогіки
імені Броніслава Ф. Трентовського (TRF)

**Під знаком Григорія Сковороди:
зоряний час української культури**

МАТЕРІАЛИ
IV міжнародної науково-практичної конференції

*«Гуманістична філософія освіти як складова успішних посттоталітарних
трансформацій»
(6-7 грудня 2018 року)*

Харків
ХНПУ- 2019

Успіх освітніх і соціальних інновацій залежить не в останню чергу від подальшого розгортання педагогічних відносин [докладніше дивись 2], конституювання суспільства знань.

Посилання

Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – Режим доступу <http://zakinppo.org.ua/images/2017/docs/10/konczepczyia.pdf>

Разуменко О.В. Освітній простір як місце розгортання педагогічних відносин / О.В. Разуменко // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Філософія. - 2013. - Вип. 41(2). - С. 216-223.

Філософсько-освітні імплікації Григорія Сковороди: у витоків сквородинівської інтелектуальної традиції. Монографія / М.Д. Култаєва, І.Ф. Прокопенко, Н.В. Радіонова; Мін-во освіти і науки України, Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди – Харків: Харк.нац.пед.ун-т ім. Г.С.Сковороди. Х. : ФОП Мезона В.В., 2017. - 245 с.

ОБРАЗОВАНИЕ В КОНТЕКСТЕ КОММЕРЦИАЛИЗАЦИИ: БЛИЖАЙШИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ

А.М. Роговский, г. Харьков

Одним из основных аспектов глобализации является распространение коммерциализации на все сферы общества включая культуру и образование. Этот тренд, действуя как абсолютный императив, в последние десятилетия охватил такие сферы как искусство, спорт и особенно образование, что ставит людей творческих, работающих по призванию в очень проблематичное положение. Эта проблема особенно актуальна для Украины и стран с переходной экономикой, поскольку в странах развитой демократии часто действуют компенсаторные механизмы, которые минимизируют последствия коммерциализации. Современные демократии становятся все более открытыми и инклюзивными, привлекая молодое поколение бесплатным образованием и возможностью последующего трудоустройства.

Традиционная для классической педагогики проблема соотношения индивидуального и коллективно-общего в условиях современного рынка приобретает вид соотношения узкой специализации или широкой образованности. Понятно, что студенты, решая ближайшие задачи, выбирают

первый вариант как более дешевый. В современной высшей школе преданы забвению стратегические задачи университетского образования: давать жизненные и ценностные ориентиры, составляющие фундамент личности. Сокращение до минимума предметов общественно-гуманитарного цикла только усугубляет эту проблему. Кроме того, знания, полученные вне широкого культурного контекста, не усваиваются глубоко и не становятся частью личности. Ценностные личностные знания, кажущиеся бесполезными в решении некоторых практических вопросов, могут оказаться в последующем крайне необходимыми в изменчивых и непростых жизненных ситуациях.

В профессиональном плане, сокращение изучаемых предметов приводит к нехватке знаний методологического и мировоззренческого характера, которые помогают ориентироваться в различных сферах деятельности и переучиваться в случае необходимости. В университетском образовании узко профессиональные знания должны быть частью общеобразовательной стратегии.

Ближайшим следствием коммерциализации является также редукция познавательных интенций студентов до уровня получения утилитарной информации, которую они считают возможным получить самостоятельно в интернете, что приводит к снижению посещаемости занятий и некоторому «отчуждению» от образовательного процесса. Более того, переход на коммерческие отношения с государством в лице его учреждений воспринимается частью студенчества как освобождение от какой-либо ответственности и обязательств перед ним.

Поскольку получение знаний происходит часто вне коллектива и активного обсуждения, то образовательный процесс воспроизводит пресловутую «интерпассивность» (по выражению С. Жижика) и «одномерного» (по Г. Маркузе) или «недосоциализированного» (по Э. Бауману) человека вместо образованного специалиста. Понятно, что коммерциализация привносит в сознание всех участников процесса количественные, односторонние критерии, которые упрощают и деформируют процесс образования и познания.

К следствиям этого процесса можно также отнести и прагматизации ментальности в виде «близорукости» преобладания средств и тактических решений над целями и стратегией, отсутствие которых делает человека более уязвимым в профессиональном и жизненном планах.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ ОСВІТНІХ ІНСТИТУЦІЙ В УКРАЇНІ

В.В. Сагуйченко, м. Дніпро

Реформування системи освіти України, практичне впровадження Концепції Нової української школи спонукають провести критичну саморефлексію цієї теми. Спробуємо на матеріалі вітчизняної освіти проаналізувати досвід трансформації освітніх інституцій у транзитивних суспільствах, що допоможе нам розкрити тенденції розвитку і складності її розвитку, конститутивну роль національної ідеї у розбудові освітніх інституцій і самоствердженні національної системи освіти. Цей процес є складовою широкомасштабної стратегії посттоталітарних трансформацій українського суспільства і його духовного оновлення через школу як організацію і життєвий світ дитини та педагогів, що акцентує розкриття особливості функціонування школи як організації (макротеоретичний рівень) і життєвого світу дитини (мезо- і мікротеоретичний рівні філософсько-освітньої рефлексії). Управлінсько-бюрократичний аспект функціонування школи тісно пов'язаний з її завданнями як формалізованої організації навчально-виховного процесу і його матеріального та управлінського забезпечення, включно з контролем і встановленням зв'язків з іншими освітніми інституціями, що є важливою передумовою для розвитку безперервної освіти, яка у перспективі здійснюватиметься переважно як дистанційна освіта.

Школа як життєвий світ дитини і педагогів є цілковито іншим аспектом шкільного життя, де відбувається формування особистості школяра, його вторинна соціалізація, його культурний розвиток, формується світоглядна і громадянська